N:o 69.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till förordning angående särskild skatt å majs, utländsk potatis samt maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika, tullfria utländska ämnen, använda vid tillverkning af stärkelse; gifven Stockholms slott den 23 februari 1912.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att, med upphäfvande af förordningarna den 6 mars 1908 angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse, och den 28 juni 1911 angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då maniokarot och vissa andra utländska råämnen där användas, äfvensom särskild skatt å dylika ämnen, använda vid tillverkning af stärkelse, i hvad sistnämnda förordning afser sådan skatt, antaga härvid fogade förslag till förordning angående särskild skatt å majs, utländsk potatis samt maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika, tullfria utländska ämnen, använda vid tillverkning af stärkelse, att träda i kraft å tid, som af Konungen bestämmes.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Theodor Adelswärd.

Förslag

till

Förordning angående särskild skatt å majs, utländsk potatis samt maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika, tullfria utländska ämnen, använda vid tillverkning af stärkelse.

I Kap. Om rättighet att vid tillverkning af stärkelse använda majs och utländsk potatis m. m.

1 §.

Vid tillverkning af stärkelse må majs eller utländsk potatis icke användas i annan ordning än i denna förordning sägs.

Lika med majs skall enligt denna förordning anses ej mindre hvarje ämne, som innehåller majs, än äfven maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika, tullfria utländska ämnen.

Lika med utländsk potatis skall enligt denna förordning anses hvarje ämne, som innehåller utländsk potatis.

2 §.

För majs, som användes vid tillverkning af stärkelse, skall erläggas en särskild skatt med åtta öre för hvarje kilogram.

Under tid, då på grund af tillståndsbevis utländsk potatis må vid fabrik användas för tillverkning af stärkelse, skall för all den potatis, som afverkas, erläggas en särskild skatt med åtta öre för hvarje kilogram potatis.

Skatt skall i hvarje fall erläggas för minst femhundra kilogram majs eller potatis i medeltal för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken afverkning af majs eller utländsk potatis på grund af tillståndsbevis må äga rum.

3 §.

1. Den, som vill vid tillverkning af stärkelse använda majs eller utländsk potatis, skall minst tio dagar före den, då afverkningen däraf är afsedd att börja, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifva skriftlig anmälan med uppgift om:

a) fabrikens namn, det ställe, där fabriken är belägen, samt tillverkarens postadress;

b) den tidrymd, ej öfverstigande helt kalenderår, för hvilken han önskar erhålla tillstånd att använda majs eller utländsk potatis;

c) den vikt majs eller potatis, han beräknar i medeltal skola komma att afverkas för hvarje helgfritt dygn under den tid, för hvilken anmälan göres, samt

d) det ombud, som i hans frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänsteman;

hvarjämte, därest fabriken ej står under uppsikt af tillsyningsman, då anmälan göres, vid densamma skall fogas intyg af vederbörande öfverkontrollör, att anordningarna inom fabriken icke strida mot denna förordning eller de af kontrollstyrelsen meddelade föreskrifter.

2. Samtidigt med denna anmälan skall tillverkaren hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande aflämna kvitto å inbetald skatt för en månad, eller, om han begär anstånd med skattens erläggande, hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande ställa säkerhet för det högsta belopp, hvartill skatten efter den uppgifna medelafverkningen för fyra månader kan komma att uppgå, dock alltid för minst fyratusenåttahundra kronor.

3. Ingifves behörigt kvitto eller varder säkerheten, där sådan ställes, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkänd, och finnes eljest ej hinder för rörelsens utöfvande, meddele Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillståndsbevis för användande af majs eller utländsk potatis vid tillverkning af stärkelse.

4. Har under någon kalendermånad vikten af använd majs eller potatis i medeltal för hvarje helgfritt dygn uppgått till mer än en femtedel utöfver hvad i anmälan uppgifvits, skall tillverkare, som åtnjuter anstånd med skattens erläggande, såvida hans tillståndsbevis varit gällande för mer än hälften af ifrågavarande månad, inom fjorton dagar efter

månadens slut ställa säkerhet för den skatt, som svarar mot den tillökade medelafverkningen för fyra månader, vid äfventyr att tillståndsbeviset återkallas.

5. När anmälan afser kortare tid än fyra månader, varde säkerheten därefter jämkad.

6. Förfaller den ställda säkerheten, utan att tillverkaren dessförinnan ställt ny, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkänd säkerhet, skall tillståndsbeviset återkallas.

7. När tillståndsbevis återkallas, skall det upphöra att gälla med den dag, då beslut om återkallandet delgifves tillverkaren eller hans ombud.

4 §.

1. Tillverkare skall med det undantag, som i 4 mom. sägs, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande senast å åttonde dagen i hvarje månad ingifva kvitto å förskottsvis inbetald skatt för den vikt majs eller potatis, som enligt den i 3 § föreskrifna anmälan kommer att under månaden afverkas.

2. Har under någon kalendermånad afverkats majs eller potatis till högre vikt än den, för hvilken skatt förskottsvis erlagts, åligger tillverkaren att inom åtta dagar efter månadens utgång inbetala skatten för det öfverskjutande beloppet; men har under någon kalendermånad afverkats majs eller potatis till lägre vikt än den, för hvilken skatt förskottsvis erlagts, må hvad i skatt inbetalats utöfver den i 2 § stadgade minsta skatt tillgodoräknas tillverkaren vid inbetalning af skatt för påföljande månad.

3. Visar sig, då det i 3 § omnämnda tillståndsbevis upphör att gälla, att tillverkare inbetalt skatt till högre belopp, än som af honom bort enligt 2 § erläggas, äge han återbekomma det öfverskjutande beloppet.

4. Tillverkare, som i anmälan begärt anstånd med skattens erläggande, skall inom fjorton dagar efter utgången af hvarje kvartal inbetala skatten för den under kvartalet afverkade majsen eller potatisen; och skall vid betalningen för det sista kvartalet, under hvilket dylik afverkning enligt samma tillståndsbevis ägt rum, jämväl erläggas hvad som kan brista i den uti 2 § stadgade minsta skatt.

5. Betalas ej skatten inom föreskrifven tid, skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande återkalla tillståndsbeviset och låta utmäta skatten.

5 §.

Därest af majs eller utländsk potatis tillverkad stärkelse från stärkelsefabrik utföres ur riket, åtnjutes under de villkor, hvilka af Kungl. Maj:t särskildt stadgas, restitution af erlagd skatt för den vikt majs eller potatis, som tillverkaren kan styrka hafva åtgått för tillverkning af den utförda stärkelsen.

II Kap. Om tillsynen öfver afverkning m. m.

6 §.

1. Tillverkare skall, innan anmälan rörande tillämnad afverkning af majs eller utländsk potatis första gången göres, låta i två exemplar upprätta och till öfverkontrollören öfverlämna fullständig planritning och beskrifning öfver fabriken. Ett exemplar af ritning och beskrifning förvaras vid fabriken och det andra insändes af öfverkontrollören till kontrollstyrelsen.

2. När i anseende till vidtagna förändringar inom fabrik kontrollstyrelsen anser ritningen öfver densamma icke vidare användbar, åligger det tillverkaren att anskaffa ny ritning och beskrifning, äfvenledes i två exemplar.

7 §.

1. Majsen skall, innan den förarbetas, uppvägas å en i fabriken uppställd, självregistrerande, justerad våg, så förbunden med en för majsens krossning särskildt afsedd kross, att krossningen ej kan äga rum, utan att majsen först genomgått vågen.

Därest i tillverkningsmetod ingår, att majsen uppmjukas i vatten, innan den krossas, skola stöpkar jämte alla till desamma hörande ledningar för majsens till- och aflopp vara ställda under kronans lås och försegling.

2. Under tid, då på grund af tillståndsbevis utländsk potatis må användas i fabrik, skall all potatis, som afverkas, rifvas å en i fabriken uppställd, härför särskildt afsedd rifmaskin, så förbunden med en självregistrerande, justerad våg, att potatisens rifning ej kan äga rum, utan att densamma först genomgått vågen.

3. Den skattepliktiga majsens eller potatisens vikt beräknas efter vågens anvisning, men märkes å vågen fel, skall tillsyningsman uppväga majsen eller potatisen å annan justerad våg och närvara vid krossningen eller rifningen; ägande öfverkontrollör bestämma, efter hvilken grund afverkningen skall beräknas från den tidpunkt, då tillsyningsmannen sist afläste vågen, innan felet märktes.

8 §.

1. Andra krossar, vågar, rifmaskiner och stöpkar än de, som i den uti 6 § omnämnda beskrifning angifvits skola begagnas vid afverkning af majs eller utländsk potatis, må icke för dylik afverkning användas utan att hafva blifvit af öfverkontrollören skriftligen godkända.

2. Ej må majskross, rifmaskin eller självregistrerande våg ändras eller ny sådan redskap i fabrik insättas, innan öfverkontrollören skriftligen gifvit sitt samtycke till åtgärden.

9 §.

1. Tillverkare är skyldig att på egen bekostnad anskaffa och i behörigt skick underhålla i 7 § omförmälda majskross, rifmaskin och självregistrerande våg.

2. Kan den med vågen förbundna majskrossen eller rifmaskinen af någon anledning ej användas, skall tillsyningsmannen närvara vid majsens uppvägning och krossning eller potatisens uppvägning och rifning.

3. Finnes i stärkelsefabrik eller tillhörande lägenheter utom förenämnda majskross och rifmaskin någon till krossning af majs eller rifning af potatis användbar redskap, skall sådan redskap jämte därtill hörande öppningar och ledningar ställas under kronans lås och försegling.

10 §.

1. Okrossad majs må icke inom fabrik finnas annorstädes än i de förvaringsrum, hvilka i beskrifningen öfver fabriken uppgifvits såsom för sådan spannmål afsedda. Okrossad majs må aldrig förvaras inom de lägenheter, där stöpkar äro uppställda.

Krossad eller på annat sätt förarbetad majs må ej införas i stärkelsefabrik.

2. I fabrik, för hvilken tillståndsbevis att afverka utländsk potatis gäller, må potatis icke finnas annorstädes än i de i beskrifningen öfver fabriken till förvaring af potatis uppgifna förvaringsrum. Utländsk potatis må aldrig förvaras inom de lägenheter, där till rifning af potatis användbar redskap finnes.

Rifven eller på annat sätt förarbetad potatis må ej införas i dylik fabrik.

11 §.

1. I fabrik skall på tillverkarens ansvar och med användande af blanketter, som kontrollstyrelsen låter tillhandahålla, i enlighet med samma styrelses föreskrifter föras kross- och tillverkningsjournal, hvilken i fabriken städse skall vara för kontrolltjänsteman tillgänglig.

2. Tillverkare vare därjämte skyldig hålla sina handelsböcker med tillhörande verifikationer tillgängliga för vederbörande öfverkontrollör, då denne önskar däraf taga del.

12 §.

Tillverkare ställe utan ersättning till kontrolltjänstemans förfogande justerad våg med justerade vikter, annan redskap och det arbetsbiträde, som fordras för direkt uppvägning af majs eller potatis eller för andra kontrollåtgärder, äfvensom majs och potatis för justering af den självregistrerande vågen.

13 §.

Kontrolltjänsteman skall, när helst han det fordrar, äga tillträde till de lägenheter i fabrik, där majskross, rifmaskin, självregistrerande våg och stöpkar äro uppställda samt där majs eller potatis förvaras. Därjämte skola öfriga lägenheter vara för kontrolltjänsteman tillgängliga mellan klockan sex förmiddagen och klockan sju eftermiddagen, så ock å annan tid, när arbete inom fabriken pågår.

14 §.

Utöfver hvad i denna förordning stadgas äge kontrollstyrelsen att meddela erforderliga föreskrifter rörande kontrollens anordnande.

Skulle vid stärkelsefabrik en eller flera af de i denna förordning stadgade kontrollföreskrifter icke kunna tillämpas, skall på kontroll-

styrelsens särskilda pröfning bero, huruvida det oaktadt afverkning af majs eller utländsk potatis får äga rum, samt hvilka kontrollåtgärder för sådant fall skola på tillverkarens bekostnad vidtagas.

15 §.

1. Tillverkare ställe sig till efterrättelse de föreskrifter, kontrollstyrelsen eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller andra i behörig ordning utfärdade bestämmelser meddelar.

2. Därest tillverkare ej åtnöjes med af öfverkontrollör vid tillämpningen af denna förordning meddelad föreskrift eller vidtagen åtgärd, äge han att hos kontrollstyrelsen däri söka ändring.

16 §.

1. Öfverinseendet öfver kontrollen rörande användning af majs och utländsk potatis vid tillverkning af stärkelse utöfvas af kontrollstyrelsen.

2. Enligt de närmare föreskrifter, som utfärdas af kontrollstyrelsen, utöfvas ifrågavarande kontroll af de vid brännvins- och maltdrycks-kontrollen förordnade öfverkontrollörer samt af tillsyningsmän.

3. Tillsyningsmän till erforderligt antal förordnas, där så pröfvas nödigt, af kontrollstyrelsen; och skola dessa tillsyningsmän, så vidt ske kan, utses bland den för bränneri- och bryggerikontrollen tillsatta personal.

17 §.

1. Tillsyningsman erhåller under tjänstgöringstiden af staten dagarfvode, som af kontrollstyrelsen bestämmes; dock må detta arfvode ej utgå med högre belopp än tre kronor för tillsyn å en fabrik och med högst en krona för hvarje ytterligare fabrik, öfver hvilken han har tillsyn.

Kontrollstyrelsen äge likväl att, där förhållandena göra tillsyningsmans närvaro nödvändig hela dagen, bestämma ett dagarfvode af högst sex kronor.

2. Därest å landsbygden på grund af lokala förhållanden sådant erfordras, vare tillverkare på öfverkontrollörens tillsägelse skyldig att tillhandahålla tillsyningsman lämplig kost samt ett möbleradt, eldadt och städadt boningsrum å plats, som af öfverkontrollören godkännes, ägande tillverkaren att af staten erhålla ersättning härför med två kronor om dagen.

3. Tillsyningsman, för hvilken lägre dagarfvode än sex kronor blifvit bestämdt, skall, då han jämlikt föreskrift i 7 § 3 mom. och 9 § 2 mom. måste närvara vid majskrossning eller potatisrifning, af tillverkaren erhålla ersättning därför med två kronor för hvarje gång.

III Kap. Om ansvar för öfverträdelse af förordningens föreskrifter.

18 §.

1. Den, som utan erhållet tillstånd vid tillverkning af stärkelse använder majs eller utländsk potatis, skall, där tillverkningen skett i allenast ringa omfattning, straffas med böter från och med tio till och med tvåhundra kronor.

2. Den, som bedrifver i 1 mom. omnämnd olaglig afverkning af majs eller utländsk potatis yrkesmässigt eller eljest i större omfattning än i nämnda mom. afses, straffes med böter från och med etthundra till och med tvåtusen kronor eller med fängelse från och med en till och med sex månader samt gälde skatt för den afverkade majsen och potatisen, dock för minst femtontusen kilogram. Därest omständigheterna gifva vid handen, att mera majs eller potatis än femtontusen kilogram afverkats, skall i saknad af erforderlig utredning om afverkningens storlek antagas, att under den tid, den olagliga afverkningen pågått, dagligen afverkats ettusen kilogram.

19 §.

Den, som vid tillverkning af stärkelse i syfte att undandraga statsverket skatt

använder majs eller utländsk potatis, som icke blifvit i föreskrifven ordning vägd,

eller gör åverkan å självregistrerande våg,

eller använder självregistrerande våg, sedan skada å densamma veterligen uppkommit,

eller olofligen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som kontrolltjänsteman åsatt,

eller eljest svikligen förfar,

straffes med böter från och med femhundra till och med femtusen kronor eller dömes till fängelse från och med en månad till och med ett år; dock må, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, dömas till straffarbete från och med två månader till och med två år.

Den sakfällde gälde ock den skatt, han undandragit statsverket.

20 §.

Den, som

utan tillstånd ändrar godkänd eller insätter ny majskross, rifmaskin eller våg,

eller begagnar ändrad eller nyinsatt majskross, rifmaskin eller våg, som ännu icke godkänts,

eller öfverträder föreskrift i 9 § 3 mom. eller 10 §,

eller underlåter att ordentligt föra den journal, som föreskrifves i 11 §,

eller vägrar vederbörande kontrolltjänsteman tillgång till kross- och tillverkningsjournal eller till ritning eller beskrifning öfver fabriken,

eller vägrar kontrolltjänsteman eller den, hvilken äger anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, där undersökning må ske,

straffes, därest han icke är förfallen till ansvar enligt 19 §, med böter från och med femtio till och med ettusen kronor.

Öfverträdes föreskrift i 9 § 3 mom., skall krossnings- och rifningsredskapen, och öfverträdes 10 §, skall olagligen upplagdt gods dömas förbrutet, äfven om tillverkaren ej är ägare däraf.

21 §.

Uraktlåter tillverkare att ställa sig till efterrättelse något af hvad i denna förordning föreskrifves eller de föreskrifter i fråga om tillverkares åliggande, kontrollstyrelsen eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller andra i behörig ordning utfärdade bestämmelser meddelar, straffes han, där ej särskildt ansvar är bestämdt, med böter från och med tjugu till och med tvåhundra kronor.

22 §.

Tillverkare ansvarar för förbrytelse, som med hans vetskap mot denna förordning begås af hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förbrytelsen af honom själf begången. Begagnar tillverkare ombud vid rörelsens utöfvande, ansvare ombudet jämte tillverkaren och lika med denne för sådan förbrytelse.

23 §.

Tillverkare, som åt kontrolltjänsteman, hvilken öfver hans fabrik utöfvar tillsyn, såsom gåfva något gifver eller erbjuder, böte från och med tjugu till och med tvåhundra kronor. Kontrolltjänsteman, som gåfvan mottager, vare lika ansvar underkastad och miste därjämte befattningen.

24 §.

Den, som innehar eller innehaft befattning såsom kontrolltjänsteman, vare förbjudet att röja tillverkares yrkeshemlighet eller affärsförhållanden. Gör han detta och framgår ej af omständigheterna, att han om den hemlighet eller de affärsförhållanden erhållit kännedom å tid, då han dylik befattning ej innehaft, straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig af berörda yrkeshemlighet eller affärsförhållanden till egen eller annans fördel, då må till fängelse dömas.

Har i nu omförmälda hänseenden genom kontrolltjänstemans åtgörande skada uppkommit, vare han ock skyldig den till fullo godtgöra.

25 §.

Allmän åklagare äger att anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning.

Skulle undersökning anställas mellan klockan sju eftermiddagen och klockan sex förmiddagen, men förbrytelse ej upptäckas, böte förrättningsmannen från och med fem till och med femtio kronor, där han ej haft giltig anledning till undersökningen.

26 §.

Allmän åklagare äger att i de fall, då krossnings- eller rifningsredskap eller olagligen upplagdt gods jämlikt denna förordning äro att anse såsom förbrutna, därå verkställa beslag.

Beslag skall göras i två vittnens närvaro. Innehafvare af hvad i beslag tages eller, i hans frånvaro, hans ombud på stället eller någon af hans husfolk skall tillsägas om beslaget.

27 §.

Allmän åklagare åligger att åtala förbrytelse mot denna förordning. Finner kontrolltjänsteman öfverträdelse begången, som bör föranleda till åtal, anmäle han det för allmän åklagare.

28 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, skola, om tillgång till deras fulla gäldande brister, förvandlas enligt allmän strafflag.

29 §.

Då skatt jämte böter blifvit ådömd enligt denna förordning, må, där tillgång saknas till skatten eller någon del däraf, böterna ej kunna med penningar gäldas, utan skall den sakfällde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

30 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, äfvensom värdet af redskap och gods, som ansetts förbrutna, tillfalle med en tredjedel kronan och med två tredjedelar åklagaren. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel. Sådan del tillkomme dock ej angifvare, då angifvelsen skett af föräldrar mot barn, barn mot föräldrar, makar eller syskon mot hvarandra, annan skyldeman mot den, hos hvilken han njuter kost eller underhåll, fosterbarn mot fosterföräldrar eller tjänare mot husbondefolk under den tid, de äro i tjänsten.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 februari 1912.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

— —

Chefen för finansdepartementet, statsrådet friherre Adelswärd anförde härefter:

»Från statsmakternas sida hafva vid särskilda tillfällen vidtagits åtgärder i syfte att förekomma, att man till men för den inhemska potatisodlingen komme att vid stärkelsefabrikationen inom landet i mera betydande mån öfvergå till användning af utländska råämnen. De ämnen, som härvid kommit i betraktande, äro närmast majs, utländsk potatis, maniokarot och de med sistnämnda ämne i fråga om stärkelsehalt ungefär likställda tapioka-, kassava- och arrowrot. I fråga om de af mig åsyftade åtgärderna tillåter jag mig erinra om den på grund af Kungl. Maj:ts och Riksdagens gemensamma beslut tillkomna förordningen

angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse, utfärdad den 6 mars 1908, enligt hvilken en särskild skatt af ursprungligen fem, numera åtta öre för hvarje kilogram majs, som användes vid dylik tillverkning, skall utgå. Vidare har genom en den 28 juni 1911 utfärdad förordning i enlighet med samma års Riksdags beslut i anledning af Kungl. Maj:ts därom väckta förslag stadgats, att förstnämnda förordning skall äga tillämpning å maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika, tullfria utländska ämnen, som användas vid tillverkning af stärkelse. Då till dessa sistnämnda ämnen äro att hänföra de af mig nyss omförmälda ämnena tapioka-, kassava- och arrowrot, får sålunda den inhemska potatisodlingen i förevarande afseende anses skyddad mot den utländska konkurrensen från till stärkelsefabrikation brukbara råämnen med undantag af utländsk potatis. Potatisodlingens behof af skydd härutinnan jämväl mot konkurrensen från den utländska potatisen har emellertid ofta betonats från intresseradt håll, och förslag från Riksdagen om vidtagande af åtgärder till beredande af erforderligt skydd har ej heller saknats.

Sålunda gjorde 1907 års Riksdag i samband med begäran om utredning och förslag angående skatt å fin stärkelse, tillverkad af majs, enahanda framställning hos Kungl. Maj:t beträffande fin stärkelse, tillverkad af utländsk potatis. Af dessa Riksdagens framställningar föranledde emellertid allenast den förstnämnda aflåtande af proposition till Riksdagen med förslag i ämnet, hvilket sedermera resulterade i den af mig härofvan åberopade förordningen af den 6 mars 1908 angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse. Hvad åter beträffar frågan om åsättande af skatt å fin stärkelse, tillverkad af utländsk potatis, hade, såsom framgår af dåvarande chefens för finansdepartementet uttalande till statsrådsprotokollet vid föredragning inför Kungl. Maj:t af förevarande ärende den 31 januari 1908, den utredning, som med anledning af Riksdagens berörda hemställan vidtagits, gifvit vid handen, att frågan härom icke kunde komma till vidare behandling, så länge då gällande handels- och sjöfartstraktat med Tyska riket ägde bestånd, enär nämnda traktat icke syntes medgifva vidtagande af en sådan beskattningsåtgärd.

I den underdåniga skrifvelse af den 21 februari 1908, däri Riksdagen anmälde sitt beslut om antagande af den af Kungl. Maj:t föreslagna förordningen angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse, uttalade Riksdagen, att medelst det antagna förslaget det ökade skydd, som Riksdagen afsett att bereda den inhemska potatisodlingen, endast delvis vunnits. Riksdagen ansåge sig därför böra såsom ett ännu kvarstående önskemål framhålla, att så snart ske

kunde äfven den utländska potatisen gjordes till föremål för motsvarande beskattning, som då blifvit bestämd i fråga om majs.

Riksdagens skrifvelse den 25 maj 1911.

Slutligen har Riksdagen i underdånig skrifvelse den 25 maj 1911, vid anmälan af sina beslut i anledning af Kungl. Maj:ts förslag i fråga om dels särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då vissa utländska råämnen där användas, dels ock särskild skatt å dylika ämnen, använda vid tillverkning af stärkelse, åter upptagit frågan om beskattning af utländsk potatis, som användes vid beredning af stärkelse. Under erinran om att skatt å dylik potatis utgjorde ett af Riksdagen redan tidigare med styrka framfördt önskemål, som dock ännu icke kunnat förverkligas, har Riksdagen i sin nämnda skrifvelse af den 25 maj 1911 vidare anfört, bland annat, att det hinder, som på grund af den dittills gällande handels- och sjöfartstraktaten med Tyska riket legat i vägen för skattläggande af utländsk potatis, emellertid torde vara undanröjdt, sedan i den af Riksdagen godkända nya handels- och sjöfartstraktaten med nämnda rike Sverige, på sätt framginge af den i slutprotokollet till traktaten intagna tilläggsbestämmelsen till artikeln 9, förbehållit sig rätt att med en särskild skatt belägga stärkelse, som vore beredd af utländska råämnen. Något formligt förslag till bestämmelser i ämnet hade emellertid icke förelegat till Riksdagens granskning; och hade Riksdagen vid sådant förhållande så mycket mindre ansett sig böra fatta positivt beslut i frågan redan år 1911, som, under förutsättning att förslag från Kungl. Maj:t kunde vara att motse till 1912 års Riksdag, någon större olägenhet af ett dylikt uppskof med frågans lösning icke kunde vara att befara, då ju dock den dåvarande tyska traktaten icke upphörde att gälla förrän den 1 december 1911.

Kontrollstyrelsen.

I anledning af dessa Riksdagens uttalanden har kontrollstyrelsen den 16 september 1911 afgifvit infordradt underdånigt utlåtande och därvid anfört, bland annat, att hvad beträffade storleken af den skatt, som borde åsättas utländsk potatis, använd till stärkelseberedning, styrelsen tilläte sig erinra, att i fråga om användning vid brännvinstillverkning majs och utländsk potatis blifvit fullständigt likställda, enär enligt 13 § 4 mom. i gällande förordning angående tillverkning af brännvin, sådant detta mom. lydde enligt förordningen den 28 juni 1911, en särskild afgift af 8 öre per liter af normalstyrka skulle påföras tillverkaren för det brännvin, som tillverkades vid bränneri under tid, då majs eller utländsk potatis där användes för brännvinstillverkning. Vid

sådant förhållande syntes det vara lämpligast, att majs och utländsk potatis blefve likställda äfven vid användning till beredning af stärkelse, och då skatten för majs, som användes till sådant ändamål, enligt förordningen den 28 juni 1911 angående ändrad lydelse af 2 § i förordningen den 6 mars 1908 angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse, blifvit bestämd till 8 öre per kilogram, syntes äfven skatten för utländsk potatis, som användes vid tillverkning af stärkelse, böra bestämmas till samma belopp. Det läte sig emellertid icke göra att vid en stärkelsefabrik, där samtidigt svensk och utländsk potatis användes, skilja de båda potatissorterna från hvarandra utan måste all den potatis, som då användes vid fabriken, uppvägas och underkastas beskattning. Detta behöfde emellertid icke medföra någon extra beskattning af tillverkaren, ty han hade endast att iakttaga att ej anmäla sig för användning af utländsk potatis samtidigt med att han använde svensk sådan råvara.

I anslutning till hvad kontrollstyrelsen sålunda anfört, har styrelsen utarbetat förslag till en ny förordning, hvari skulle, med upphäfvande af gällande föreskrifter i ämnet, inrymmas alla erforderliga bestämmelser angående särskild skatt å såväl majs som utländsk potatis samt maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika, tullfria ämnen, använda vid tillverkning af stärkelse.

Departementschefen.

Såsom redan nämnts, hafva sträfvandena att förhindra, att utländska råämnen till förfång för den inhemska potatisodlingen användas vid tillverkning af stärkelse, hittills icke kunnat genomföras hvad utländsk potatis angår.

Sedan numera emellertid, på sätt Riksdagen framhållit, den mellan Sverige och Tyska riket ingångna nya handels- och sjöfartstraktaten undanröjt det hinder, som förelegat beträffande särskild beskattning af utländsk potatis, som användes vid beredning af stärkelse, lärer därför böra tagas under öfvervägande, på hvad sätt skydd mot användande af utländsk potatis vid dylik tillverkning bör åstadkommas. Några särskilda skäl för vidtagande af en sådan åtgärd lärer det väl knappast vara behöfligt att nu anföra, då det torde ligga i öppen dag, att de omständigheter, på grund hvaraf lagstiftningsåtgärder redan åvägabragts i syfte att skydda den inhemska potatisodlingen mot konkurrensen från majs och maniokarot m. m., i lika hög grad tala för behofvet af skydd i förevarande hänseende mot den utländska potatisen. Fråga blir sålunda allenast om, i hvilken ordning det ifrågasatta skyddet bör skapas.

Enligt gällande tulltaxa är skuren och torkad potatis belagd med en

tullafgift af 5 kronor för 100 kilogram. Oberedd potatis, som i förevarande fall allenast lärer komma i fråga, är däremot fri från tull med undantag för potatis af det löpande årets skörd, som inkommer under tiden 15 februari—30 juni. För sådan potatis skall erläggas tull med 2 kronor 50 öre för 100 kilogram. Att för ifrågavarande ändamål vidtaga någon ändring i dessa bestämmelser lärer icke böra ifrågakomma.

I sitt omförmälda underdåniga utlåtande den 16 september 1911 har kontrollstyrelsen utgått från, att det afsedda skyddet skulle kunna vinnas genom att åsätta utländsk potatis, använd vid tillverkning af stärkelse, liknande beskattning, som nu äger rum beträffande majs, använd vid sådan tillverkning. En dylik lösning af frågan synes äfven Riksdagen hafva afsett, och har jag ej något att däremot erinra.

Med utländsk potatis bör härvid uppenbarligen likställas sådana ämnen, som innehålla dylik potatis.

Såsom af kontrollstyrelsen framhållits, torde det icke vara möjligt att vid en stärkelsefabrik, där samtidigt inhemsk och utländsk potatis användas, skilja de båda potatissorterna från hvarandra, och lärer det därför för kontrollens skull blifva nödvändigt att taga till beskattning *all* den potatis, som afverkas vid fabriken under den tid, för hvilken tillstånd medgifvits att använda utländsk potatis vid fabriken. Någon extra beskattning behöfver härigenom tydligen icke drabba tillverkaren, då han allenast har att undvika att under sagda tid använda svensk potatis.

Då det måste anses ändamålsenligt, om i en och samma förordning kunde inrymmas alla erforderliga bestämmelserna med afseende å särskild skatt å utländska råämnen, använda vid tillverkning af stärkelse, finner jag mig äfvenledes böra förorda den af kontrollstyrelsen föreslagna omarbetningen af gällande författningar i ämnet. Förordningarna den 6 mars 1908 angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse, och den 28 juni 1911 angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då maniokarot och vissa andra utländska råämnen där användas, äfvensom särskild skatt å dylika ämnen, använda vid tillverkning af stärkelse, i hvad sistnämnda förordning afser sådan skatt, skulle sålunda upphäfvas, och motsvarande bestämmelser inflyta i en gemensam ny förordning, däri äfven skulle ingå stadganden rörande särskild skatt å utländsk potatis, använd vid tillverkning af stärkelse. I hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af kontrollstyrelsen afgifna förslag till en sådan ny förordning har därför inom finansdepartementet utarbetats förslag till författning i ämnet. Detta förslag grundar sig, som naturligt är, på bestämmelserna i förord-

ningen af den 6 mars 1908 angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse. De skiljaktigheter, som torde behöfva närmare beröras, äro följande.

I 1 § har införts stadgande om att vid tillverkning af stärkelse jämväl utländsk potatis och ämne, som innehåller dylik potatis, skall underkastas föreskrifterna i förordningen, samt att maniokarot och därmed likställda ämnen skola anses lika med majs.

I 2 §, däri inrymts föreskrift om att skatten skall utgå för all den potatis, som afverkas under den tid, för hvilken tillståndsbevis att använda utländsk potatis vid stärkelsefabrik gäller, har skattesatsen i enlighet med förordningen den 28 juni 1911 angående ändrad lydelse af samma paragraf satts till 8 öre, med anledning hvaraf det i 3 § 2 mom. föreskrifna lägsta skattebeloppet af 3,000 kronor, för hvilket tillverkaren vid begäran om anstånd med skattens betalande skall ställa borgen, höjts till 4,800 kronor.

På grund af gällande bestämmelse därom, att medel, som skola inbetalas till statsverket, skola insättas å räkning i riksbanken, har uttrycket räntekvittens i 3 § 2 och 3 mom. utbytts mot kvitto, och har af samma skäl en ringare, formell ändring vidtagits i 4 § 1 mom.

Med afseende å den kontroll och tillsyn, som kräfvas beträffande afverkningen af utländsk potatis i stärkelsefabrik, för hvilken tillståndsbevis att afverka dylik potatis gäller, torde de i fråga om majs meddelade bestämmelserna icke till alla delar vara fullt tillämpliga. Sättet för förarbetningen af potatisen till stärkelse skiljer sig nämligen i viss mån från hvad som härom gäller i fråga om majsen. Under det att sålunda majsen i och för ifrågavarande ändamål vanligen krossas, äger detta ej rum beträffande potatisen, utan måste densamma rifvas. I anledning häraf hafva därför särskilda, för kontroll å potatis lämpade stadganden af kontrollstyrelsen utarbetats, och ingå dessa i det författningsförslag, som jag har för afsikt att föreslå Kungl. Maj:t att förelägga Riksdagen. Det har sålunda föreskrifvits, att under tid, då på grund af tillståndsbevis utländsk potatis må användas i fabrik, all potatis, som afverkas, skall rifvas å en i fabriken uppställd, härför särskildt afsedd rifmaskin, så förbunden med en självregistrerande, justerad våg, att potatisens rifning ej kan äga rum utan att densamma först genomgått vågen. I anslutning härtill hafva öfriga kontrollföreskrifter och straffbestämmelserna underkastats erforderlig omredigering.

Med hänsyn till vikten af att de ifrågasatta bestämmelserna om särskild skatt å utländsk potatis, använd vid stärkelseberedning, utan onödigt uppskof blifva gällande, torde den nya författningen i dess

helhet böra träda i kraft snarast möjligt. Dagen för förordningens ikraftträdande torde böra öfverlåtas åt Kungl. Maj:t att bestämma.»

Sedan departementschefen därefter uppläst berörda, inom finansdepartementet upprättade förslag till författning i ämnet, hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte genom nådig proposition föreslå Riksdagen

att, med upphäfvande af förordningarna den 6 mars 1908 angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse, och den 28 juni 1911 angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då maniokarot och vissa andra utländska råämnen där användas, äfvensom särskild skatt å dylika ämnen, använda vid tillverkning af stärkelse, i hvad sistnämnda förordning afser sådan skatt, antaga förenämnda af departementschefen upplästa förslag till förordning angående särskild skatt å majs, utländsk potatis samt maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika, tullfria utländska ämnen, använda vid tillverkning af stärkelse, att träda i kraft å tid, som af Konungen bestämmes.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnar Schumacher.